

KINNITATUD
maavanema korraldusega
1-1/16-313 18.04.2016

ÕIEND

TEMAATILISE HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA RAKVERE TÄISKASVANUTE GÜMNAASIUMIS

I SISSEJUHATAV OSA

- 1.1.Haldusjärelvalvet teostati Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis maavanema 07.03.2016 korralduse nr 1-1/16-178 „Haldusjärelvalve teostamine Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis“ alusel.
- 1.2.Järelvalvet Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumis õppe- ja kasvatustegevuse üle teostas Lääne-Viru Maavalitsuse inspektor Maaja Valter.
- 1.3.Järelvalve toimus ajavahemikul 09.03.2016 - 22.03.2016.
- 1.4.Haldusjärelvalve eesmärk oli hinnata, kuidas on igale õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond ning kuidas toetatakse haridusliku erivajadusega õpilasi.
- 1.5.Järelvalve käigus vesteldi kooli direktoriga, õpetajatega, hoolekogu liikmega, õpilastega; kohtuti abilinnapeaga ja linna hariduse peaspetsialistiga; tutvuti kooli dokumentatsiooniga; tutvuti kooli andmetega Eesti Hariduse Infosüsteemis (edaspidi *EHIS*), HaridusSilmas; tutvuti kooli õppe- ja kasvukeskkonnaga, sh õppe- ja kasvatustegevustega.
- 1.6.Lühiülevaade õppeasutusest
 - 1.6.1. Õppeasutuse nimi: Rakvere Täiskasvanute Gümnaasium
 - 1.6.2. Õppeasutuse liik: gümnaasium, mille juures on põhikooli klasse (7.-9. klass)
 - 1.6.3. Omandivorm: munitsipaal
 - 1.6.4. Õppeasutuse omanik: Rakvere Linnavalitsus
 - 1.6.5. Õppeasutuse aadress: Rakvere linn, Rohuaia 12, 44308, Lääne-Virumaa
 - 1.6.6. Õppekeel: eesti keel
 - 1.6.7. 10. märtsi 2016. aasta seisuga oli EHISe ning koolis kohapeal kontrollitud andmete alusel koolis 156 õpilast.
 - 1.6.8. Pedagooge on EHISe andmetel (10.03.2016) 15, sh direktor.
 - 1.6.9. Kooli veebileht <http://www.rakveretg.edu.ee/>

II OLUKORRA KIRJELDUS

2.1. Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi (edaspidi *kooli*) õpilaskond

2.1.1. Põhimäärusest ja vastuvõtukorrast tulenev

- 1) Kooli põhimääruse § 2, kus on sätestatud kooli tegutsemise vorm, järgi on tegemist üldhariduskooliga, kus ühes haridusasutuses toimub õpe kõikides põhikooli- ning gümnaasiumiklassides ning õppetegevus on mittestatsionaarne ja statsionaarne. Põhimääruse § 3 lg 5 ja lg 6 ütlevad, et õppetöö toimub statsionaarses ja mittestatsionaarses õppes põhikooli III astmes. Nimetatud paragrahvid ei ole kooskõlas. Samas on tegelikult koolis aastaid toimunud õppetöö ainult III kooliastmes. Kooli tegutsemise vorm tuleneb pigem PGS § 2 lg 3 p 5¹ mis ütleb, et kooli tegutsemise vormiks on põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena, kusjuures põhikoolis võib õpe toimuda kas kõikides põhikooliklassides või üksnes mõnes järjestikuses gümnaasiumile eelnevas klassis.
- 2) Põhimääruse § 8 lg 1 alusel tegutsevad koolis klassid põhiharidust omandavatele õpilastele, kellele nõustamiskomisjon on spetsiifilistest hariduslikest erivajadustest tulenevalt soovitanud õppida väikeklassis, klassid käitumisraskustega õpilastele ja klassid kasvatusraskustega õpilastele.
- 3) Statsionaarse õppe klassidesse võetakse kooli vastuvõtu korra alusel Rakvere linna elanike registrisse kantud õpilasi ja vabade kohtade olemasolul ka teiste kohalike omavalitsuste elanikke.

2.1.2. Statsionaarne õpe

- 1) 2015/2016. õppeaastal toimub õpe kahes käitumisprobleemidega õpilaste klassis 7. (üks õpilane) ja 8. liitklassis ning 9. klassis. Üks õpilane õpib väikeklassis.
- 2) 2001. aastast kuni 2010. aastani olid koolis ainult kasvatusraskustega õpilaste klassid. Aastast 2010 on koolis moodustatud ainult käitumisprobleemidega õpilaste klassid, kus kuni aastani 2015 õppis ka mõni õpilane, kes oli nõustamiskomisjoni otsusega suunatud kasvatusraskustega õpilaste klassi.
- 3) Vestlustest kooli direktoriga ja sotsiaalpedagoogiga selgus, et käitumisprobleemidega õpilaste klassi on õpilased tulnud pärast erinevaid probleeme eelmises koolis. Enamasti on probleemiks olnud käitumine, aga ka õppetööst põhjuseeta puudumine. Direktori ja sotsiaalpedagoogi sõnade kohaselt on kahtlus, et nii mõnelegi õpilasele on välja pandud meditsiiniline diagnoos, kuid lapsevanem ei tõenda seda ja õpilane satub klassi oma käitumisprobleemist tulenevalt. Lapsevanemad on eelmise kooli tugispetsialistide soovitusel teinud avalduse õpilase vastuvõtmiseks käitumisprobleemidega õpilaste klassi, mis on tavaklassist väiksem.
- 4) HaridusSilma andmetel oli 2015/2016. õppeaasta 10. novembril ja ka järelevalve ajal EHISE ja koolis kontrollitud andmete põhjal III kooliastmes statsionaarses õppes 22 õpilast. Pidaja andmetel on neist 13 õpilast Rakvere linnast ja 9 õpilast maakonnast.
- 5) EHISE andmetel oli 21-st käitumisprobleemidega õpilaste klassi õpilastest 12 õppinud eelnevalt rohkem kui ühes koolis. Õpilased on tulnud üheksast maakonna koolist, sealhulgas kolmest põhikoolist ja kuuest gümnaasiumist. Kolmest gümnaasiumist on tulnud igast koolist neli õpilast (kokku 57%). Ühest gümnaasiumist tulnud neli õpilast

olid õppinud ainult selles ühes koolis. Teisest gümnaasiumist tulnud neljast õpilasest kolm olid õppinud ainult antud koolis. Kolmandast gümnaasiumist tulnud õpilaste jaoks oli Rakvere Täiskasvanute Gümnaasium maakonnas kolmas kool, kusjuures kooliteed oli alustatud väljaspool maakonda.

- 6) 2013/2014. õppeaastal asus kooli õppima üks väikeklassi suunatud 7. klassi õpilane. Esimestel õppeaastatel õppis noormees 2-3 õpilasega väikeklassis. Käesoleval õppeaastal õpib 9. klassi noormees suurema osa tundidest koos 12-õpilasega käitumisprobleemidega õpilaste klassis.

2.1.3. Mittestatsionaarne õpe

- 1) Mittestatsionaarsesse õppesse võetakse kooli vastuvõtu korra alusel vastu koolikohustusliku vanuse ületanud isikuid põhikooliklassidesse ja põhikooli lõpetanud inimesi gümnaasiumiklassidesse üldkeskhariduse omandamiseks. Võimalik on õppida üksikaineid ning lõpetada võib kooli ka eksternina.
- 2) HaridusSilma andmetel oli 2015/2016. õppeaasta 10. novembril III kooliastmes 32 õpilast. Pidajalt saadud andmete põhjal on 9 õpilast linnast ja 23 õpilast maakonnast. Järelevalve ajal oli EHISE ja koolis kontrollitud andmete alusel põhikoolis mittestatsionaarses õppes 29 õpilast.
- 3) Gümnaasiumis oli 10. novembril 2015. aastal 127 õpilast ning üksikainete õppes kuus õpilast. Pidaja andmete põhjal on 30 õpilast Rakvere linnast ja 103 maakonnast. Järelevalve ajal oli EHISE ja koolis kontrollitud andmete põhjal gümnaasiumi mittestatsionaarses õppes 105 õpilast, st 22 õpilast vähem kui kolm kuud varem.
- 4) Kolme viimase kuu jooksul oli koolist lahkunud 32 õpilast. Juurde oli tulnud 13 õpilast. Kooli pooleli jätmise põhjustena nimetasid pedagoogid suutmatust siduda tööd ja õpinguid, perekondlikke põhjuseid (lapsed, sissetulekud) aga ka õpiraskusi. Samad põhjused on välja toodud kahes 2014. aastal valminud õpilasuurimuses.
- 5) Mittestatsionaarses õppes õpib õpilasi vanuses 16 kuni 51 eluaastat. Keskmine vanus on 24,46.
- 6) Mittestatsionaarses õppes õpib ka neli koolikohustuslikus eas õpilast (üks 7. klassis, üks 8. klassis, kaks 9. klassis), kes on mittestatsionaarsesse õppesse suunatud nõustamiskomisjoni otsusega tingimusel, et vajalik on individuaalse õppekava rakendamine (edaspidi *IÕK*).
- 7) Järelevalve ajal küsiti mittestatsionaarses õppes õppijatelt, kas neil on ka töökoht. Vastas 98 õppijat. Selgus, et 36% neist töötab. Mittetöötavatest õppuritest (63) 16% on lapsega kodus. Seega võib arvata, et ligi pooled õpilased võiksid koolis käia sagedamini kui kahel päeval nädalas.

2.2. Õpilase arengu toetamise kajastamine kooli dokumentides

2.2.1. Põhimäärus

- 1) Kooli põhimäärus on kehtestatud Rakvere Linnavolikogu 21.05.2014 määrusega nr 9 ja kooskõlas „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse“ (edaspidi *PGS*) § 66.
- 2) Põhimääruses on sätestatud, et õpilase arengut toetavateks tegevusteks on hariduslike erivajadustega õpilaste klasside ja rühmade, sealhulgas käitumisraskustega õpilaste,

kasvatusraskustega õpilaste klasside ja väikeklasside, moodustamine. Järelevalve käigus selgus, et õpilase arengut toetavaid tegevusi on rohkem (vt õiend punkt 2.4)

- 3) Põhimääruse § 9 lg 1 sätestab, et õpilaste arendamiseks ja õppekava läbimise toetamiseks ning täiendamiseks korraldatakse koolis tegevusi, mis ei ole õppekava osa. Millised need tegevused on, sellest paragrahvist ei selgu. Põhimääruse § 10 lg 2, kus on juttu õppekavavälise tegevuse kulude katmisest, on õppekavavälise tegevuse üheks vormiks nimetatud õppekursioonid jms. Kooli õppekavas (6.osa) on õppekäigud loetud üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevuseks.

2.2.2. Sisehindamine

- 1) Vastavalt PGS § 78 tehakse koolis sisehindamist ja PGS § 71 lg 2 p 8 alusel on kooli direktor kehtestanud 04.09.2009 kk nr 2-PT sisehindamise korra.
- 2) Aastal 2010 viidi koolis läbi sisehindamine koos nõustamisega perioodi 2006-2010 kohta. Nõuniku tagasisidearuandes oli ühe väitena välja toodud, et koolis pakutakse Eesti täiskasvanute gümnaasiumide hulgas ühe vähese erandina õppijatele vaba aja sisustamise eesmärgil huvitegevust, ühisettevõtmised jagunevad õppekava toetavateks ning kooli väärtustest lähtuvateks. Järelevalve ajal kooli üldtööplaaniga tutvumine andis kinnitust, et ühisettevõtmisi on jätkatud.
- 3) Ettepanekuna oli nõunik soovitanud analüüsida HEV-klasside õpilaste pävakoolidest väljalangemise põhjuseid ning sellest tulenevalt kavandada tegevused, samuti kaasata HEV-klasside õpilaste vanemaid sisukamale koostööle. Järelevalve ajal vestlusel HEV-klassi juhatajaga selgus, et klassijuhataja hindab lastevanematega koostööd heaks. Kasutatakse e-kooli võimalusi, sageli on sidevahendiks telefon. Igal õppeveerandil toimub HEV-klassi lastevanemate koosolek (alus: registreerimislehed). HEV-õpilaste probleemidega tegeleb käesoleval ajal koolis lisaks sotsiaalpedagoog, HEV-koordinaator.
- 4) Viimane sisehindamisaruanne koostati perioodi 2011-2014 kohta ning on kinnitatud 22.12.2014 käskkirjaga nr 1-2/6. Eelnevalt oli sisehindamisaruanne esitatud arvamuse avaldamiseks hoolekogule (11.12.2014 nr 1-6/1) ning õppenõukogule (19.12.2014 nr 1-5/2). Sisehindamisaruandes on valdkonniti välja toodud analüüs, tugevused ja parendusvaldkonnad. Analüüsi osas on enamasti kirjeldatud tehtut, põhjus-tagajärg seoseid on välja toodud vähe.
- 5) Õppe- ja kasvatustsükli hindamisest saab teada, et koolis viidi kolmel aastal (2011, 2012, 2013) läbi õpilaste rahuloluküsitlus, millest selgub, et õpilased hindasid rahulolu keskmiselt 5,44 palliga 7-st. 2011. aastal oli kõrgeim tulemus väitel „Õpetaja hindab õiglaselt“ ja madalaim „Õpetaja jagab näpunäiteid materjali paremaks omandamiseks“ (4,86). Viimasest faktist lähtuvalt viidi kooli õppekava uuendamisel sisse valikkursus „Õppima õpetamine“.
- 6) Õppe- ja kasvatustsükli hindamise kirjeldusest ilmneb ka mitmekülgne tunniväline tegevus: täiskasvanud õppija nädala tähistamine, teatri ühiskülastused, töövarjunädala korraldamine, tähtpäevade aktuste korraldamine, jm
- 7) Sisehindamisest selgub, et koolis on igal aastal olnud murekohaks mittestatsionaarses õppes suur väljalangevus. 2012/2013 aastal tõusis see 37%-ni.

- 8) Vaatamata sellele, et riigieksamitel on mittestatsionaarsete õppijate osas tulemused üle riigi keskmise ja mittesooritajaid ei ole olnud, ei olda koolis õpilaste eksamitulemustega rahul ning otsitakse parendustegevusi. Üheks teeks on valitud e-õppematerjalide koostamine ja e-kursuste sisseseadmine.
- 9) Pikema perioodi sisehindamisaruanne koostatakse koolis iga-aastaste kokkuvõtete alusel. Õppeaasta 2014/2015 sisehindamise kokkuvõttest ilmneb, et õpetajate koolitusel on prioriteet e-õppe korraldamise õppimisel; aruandest saab ülevaate mitmekülgsest tunnivälisest tegevusest; õppe- ja kasvatustöö osas toodi tugevustena välja õppetegevuse muutmist paindlikumaks, sidet vilistlastega (Täiskasvanud õppija nädala vilistlaspäeva korraldamine) ja parendusvaldkonnana e-kursuste arvu suurendamist ja taseme tõstmist.

2.2.3. Arengukava

- 1) Kooli kehtiv arengukava 2015-2020 on kinnitatud Rakvere Linnavalitsuse 03.08.2015 korraldusega nr 755. Eelnevalt oli arengukava antud arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule (27.05.2015 protokoll nr 1-6/2), õpilasesindusele (29.05.2015 nr 1-11/2) ja õppenõukogule (25.05.2015 nr 1-5/3). Arengukava on avalikustatud kooli kodulehel. Arengukava koostamisel on lähtutud Rakvere Linna arengukavast, eelneva sisehindamise kokkuvõttest ning õpetajatega koostatud SWOT-analüüsist.
- 2) Kooli arengukavas on võetud eesmärgiks kaasata õppetöösse rohkem Rakvere linnas elavaid täiskasvanuid, kellel puudub vastav tasemeharidus. Märksõnadeks on õpivõimaluste paindlikkus ja kooli hea asukoht. Arengukavaga nähakse ette osalemine üleriigilistel ja maakondlikel haridusteemasid puudutavatel üritustel ja messidel. Näiteks osales kool 24.03.2015 Lääne-Virumaa karjääripäeval „Rikas karjäär“.
- 3) Arengukavast tulenevalt plaanitakse teha koostööd ametikooliga, õpilaste samaaegseks õppimiseks mõlemas koolis. Järelevalve ajal osalesid Rakvere Ametikooli õpingutes kaks mittestatsionaarses õppes õppivat õpilast: üks 7. klassist ja üks 9. klassist.
- 4) Arengukavas nähakse ette koostöö tõhustamist tööandjatega Rakvere linnas ja tutvustada tasemehariduse omandamise võimalusi ettevõtete töötajatele. Järelevalve ajal selgus, et selles osas on kooli töötajatel mitmeid plaane, mida alles hakatakse ellu viima.
- 5) Plaanis on arendada koostööd ka töötukassaga kooli õppima suunamisel. Kool on jaganud töötukassale kooli infoaldikud, sooviga suunata põhi- või keskhariduseta inimesed edasi õppima.
- 6) Arengukavas on töötavate õppurite toetamiseks tugiteenustena nimetatud õppenõustamist, karjääriinfot, sõidutoetust, lapsehoiuteenust. Järelevalve ajal selgus, et õppenõustamisega tegelevad koolis klassijuhatajad, sotsiaalpedagoog, direktor, aineõpetajad. Karjääriinfo osas teeb kool koostööd Rajaleidjaga, kelle spetsialistid on kohustatud nõustama täiskasvanute gümnaasiumides kõiki õppureid sõltumata vanusest ja õppevormist.
- 7) Arengukavas nähakse ette pakkuda muu emakeelega inimestele eesti keele õppimise võimalusi ja muid Eesti ühiskonnas kohanemist ja lõimumist soodustavaid teenuseid. Järelevalve ajal selgus, et 2015. aastal tuli koolil toetada õpilast, kes oli Itaalias omandanud põhihariduse ja asus õppima kooli 10. klassi. Direktori sõnul võimaldati

õpilasele lisa eesti keele tunnid. Lisaks on koolil mõte hakata välismaalt tulnud õpilastele pakkuma lisatunde ühiskonnaõpetusest ja Eesti kultuurist.

- 8) Arengukava valdkonnas „Õppe- ja kasvatusprotsess“ on eesmärkideks seatud, et kool kasutab kõiki e-kooli võimalusi; õpilastel on võimalik saada individuaalkonsultatsioone kokkulepitud ajal; vajadusel on mitte eesti emakeelega õpilastel võimalik saada eesti keele lisaõpet; tehakse kindlaks gümnaasiumiõpilaste õpitoe vajadus; arendatakse edasi digiõpet, luuakse e-klass õppuritele, kes töö tõttu ei saa koolis käia.

Järelevalve ajaks on tehtud algust e-klassi moodustamisega, kus õpib kaheksa 10.klassi õpilast. Nendele õpilastele on antud ligipääs e-õppematerjalidele, nende tunniplaanis on eraldi aeg, mil õpilane saab õpetajaga kontakti interneti kaudu või kohale tulles.

Õpetajate konsultatsioonide ajad on avalikustatud kooli veebilehel. Järelevalve ajal võis koolivaheaja esimesel päeval näha koolimajas mitmeid statsionaarse õppe õpilasi, kes olid tulnud lisa-järelevastamise võimalust kasutama. Samal ajal oli võimalus (mida ka kasutati) tulla järelevastamisele ka mittestatsionaarse õppe õpilastel.

2.2.4. Kooli hoolekogu.

- 1) Rakvere linnavalitsus on 04.07.2011 korraldusega nr 595 kehtestanud Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi hoolekogu töökorra. Töökorra aluseks on võetud PGS § 73 lg 1 ja Rakvere linnavolikogu 15.12.2010. määrusega nr 22 kehtestatud „Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi põhimäärus“. Kooli kehtiv põhimäärus on kinnitatud Rakvere Linnavolikogu 21.05.2014 määrusega nr 9. Hoolekogu töökorras viidatud põhimääruse § 15 lg 3 on kehtivas põhimääruses § 16 lg 3 .
- 2) Hoolekogu töökorras on sätestatud, et hoolekogu koostab igal õppeaastal tööplaani ja esitab linnavalitsusele 31. augustiks kirjaliku ülevaate möödunud õppeaasta tegevuse kohta. Järelevalve käigus selgus, et hoolekogu tööplan on kooli üldtööplaani lisas. Hoolekogu protokollidega tutvumisel ei leidnud kinnitust aasta kokkuvõtte olemasolu. Linna haridusnõuniku sõnul ei olnud hoolekogu oma tegevuse kokkuvõtet 2015. aastal linnavalitsusele esitanud.
- 3) Järelevalve käigus kontrollitud kahe viimase aasta hoolekogu protokollidest selgus, et kooli hoolekogu koosolekute päevakorras olid PGS § 73 lg 1 ja lg 1¹ kohaselt arvamuse avaldamine sisehindamise kokkuvõttele (11.12.2014 nr 1-6/1), arvamuse avaldamine arengukavale (27.05.2015 nr 1-6/2), arvamuse avaldamine põhimääruse muutmiseks (29.02.2016 nr 1-6/3), arvamuse avaldamine kooli õppekava muudatustele (14.10.2015 nr 1-6/1)
- 4) Hoolekogu protokoll, kus kinnitati kooli õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks korraldatava konkursi läbiviimise kord, järelevalve ajal ei leitud. Kuna olemasolev kord vajab uuendamist, siis kehtestas hoolekogu 08.04.2016 (protokoll nr 1-6/4) uuendatud „Rakvere Täiskasvanute Gümnaasiumi vabade ametikohtade täitmiseks korraldatava avaliku konkursi läbiviimise kord“
- 5) Hoolekogu ülesanded vastavalt PGS § 73 lg 1 ja lg 1¹ on loetletud kooli põhimääruses.

2.2.5. Kooli kodukord

- 1) Kooli kodukord on vastavalt PGS § 68 lg 1 kinnitatud 09.12.2013 käskkirjaga nr 1-2/5 ja vastavalt PGS § 68 lg 2 oli eelnevalt esitatud arvamuse avaldamiseks hoolekogule (02.12.2013 nr 1-6/2) ja õpilasesindusele (02.12.2013 nr 1-11/2).
- 2) Kooli kodukord on kooskõlas PGS-iga. Arvestades käitumisraskustega õpilaste klasside olemasolu koolis, on soovitatav täpsemalt kirjeldada esemete kasutamise viisid, mis toovad kaasa esemete hoiule võtmise kooli poolt (PGS § 58 lg 3 p 6); kooli hoiule antud esemete hoiustamise ja tagastamise tingimused (PGS § 58 lg 5) ja tugi- ja mõjutusmeetmetekandamisest teavitamise kord (PGS § 58 lg 9).
- 3) PGS § 29 lg 4 alusel sätestatakse kodukorras hindamisest teavitamise kord. Kooli kodukorra punktides 5.8 -5.10 on viide hindamise põhimõtetele ning suunatud kooli kodulehel olevale hindamise korraldusele. Kuna koolis on kasutusel e-kool, on soovitatav kooli kodukorras sätestada ka e-kooli kaudu hinnetest teavitamine.
- 4) Koolis on kolmes klassiruumis (käitumisprobleemidega õpilaste klassides) üles pandud videokaamerad, millest tulenevalt on kooli kodukorras vastavalt PGS § 44 lg 6 sätestatud, et kooli astumisel informeeritakse õpilasi ja nende vanemaid jälgimisseadmetiku olemasolust.
Jälgimisseadmed on paigaldatud õpilaste ja kooli töötajate turvalisuse tagamiseks. Videokaamerateest tuleb pilt kooli õpetajate toas olevasse arvutisse. Olenevalt vajadusest ja eelnevast informatsioonist jälgib HEV-klassi juhataja tundides toimuvat ning vajadusel läheb klassiruumi kohale. Järelevalve ajal vestluses HEV-klassi juhatajaga selgus, et on esinenud olukordi, kus klassijuhatajal tuleb minna mõne õpilase rahustamiseks klassitundi või pärast tundi analüüsida mõne õpilase käitumist õppetunnis. Vajadusel on võimalik vaadata salvestust.

2.2.6. Õppenõukogu

- 1) Kooli õppenõukogu on oma tegevuses lähtunud haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määrusest nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.
- 2) Õppenõukogu protokollidest ilmnes, et õppe- ja kasvatustegevuse tulemused on õppenõukogus läbi arutatud õppeaasta lõpus sisehindamise osana. Otsusena on märgitud aruande heaks kiitmine. Sisehindamise aruannet, aga ka teiste dokumentide arutelu korral arutatavat dokumenti, protokollile lisana ei olnud. Sisehindamise aruanne lisati protokollile järelevalve käigus. Edaspidi on soovitatav pikemad ettekanded ja analüüsid lisada õppenõukogu protokollile juurde täismahus.
- 3) Järelevalve käigus ilmnes direktori selgitustest, et koolis on reedese päeva tunniplaan selline, mis võimaldab kasutada pealelõunast aega koosolekuteks ja koolitusteks. Nendel koosolekutel on direktori sõnade kohaselt õppeaasta jooksul rohkem kui kord arutatud ja analüüsitud klasside õppe- ja kasvatustegevust. Protokolle nendest koosolekutest ei ole. Edaspidi on soovitatav need arutelud viia läbi õppenõukogu koosolekutena ja protokollida.

2.2.7. Üldtööplaan

Haridus- ja teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise

kord“ § 4 kohaselt on üldtööplaan kooli dokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Nimetatud määruse § 5 lg 1 kehtestab, et üldtööplaan vormistatakse alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele ning igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Järelevalve käigus selgus:

- 1) kooli üldtööplaan on vastavalt haridus- ja teadusministri 23.08.2010 määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 2 kohaselt kinnitatud õppenõukogu koosolekul 31.08.2015 nr 1-5/7
- 2) kooli üldtööplaanis on määratletud õppeaasta tegevused ja ülesanded arengukava valdkondadest lähtuvalt. Märgitud on kuu, vastutajate ja kaasatud isikute nimed. Õppeaasta üldtööplaanis ei ole välja toodud õppeaasta eesmärgid. Soovitatav oleks õppeaasta eesmärgid ja/või valdkondade tegevuste eesmärgid õppeaastaks üldtööplaanis eraldi välja tuua.
- 3) üldtööplaanis lisadena on esitatud õppenõukogu, hoolekogu ja huvitöö õppeaasta tegevuskavad.
- 4) Üldtööplaanis on märkitud täienduskoolituse ajad ja vastutajad. Soovitatav on märkida ka täienduskoolituse teemad, lisaks täienduskoolituse eesmärgid ja korraldus, tasemekoolituses osalejad, maakonna õpetajate aineseksioonides osalejad. Vestlustes õpetajatega selgus, et kooli pedagoogid on teadlikud maakonna õpetajate aineseksioonide tööst. Matemaatikaõpetaja, vene keele õpetaja, inglise keele õpetaja ja sotsiaalpedagoog osalevad maakonna õpetajate aineseksioonide tegevustes.

2.3. Kooli pedagoogid

2.3.1. Kooli direktor on lähtuvalt PGS § 71 lg 2 p 6 ja kooskõlas Rakvere linnavalitsuse määruse 26.02.2014 nr 5 „Rakvere Linna üldhariduskoolide töötasustamise alused ja töötajate koosseisu kinnitamise kord“ § 3 kinnitanud pärast linnavalitsusega kooskõlastamist (kiri 18.06.2015) käskkirjaga 19.08.2015 nr 6-8/9 koolitöötajate koosseisu 2015/2016. õppeaastaks. Koosseisudest selgub, et lisaks õpetajatele ja direktorile on kohalik omavalitsus lubanud täita 1,0 sotsiaalpedagoogi ametikohta, 0,5 huvijuhi ametikohta, 0,5 infojuhi ametikohta ja 0,5 raamatukoguhoidja ametikohta.

2.3.2. Koolis töötab EHISE alusel ja kohapeal kontrollitud dokumentide järgi 13 õpetajat, kellest kaks on kooli vilistlased. Kümne õpetaja kvalifikatsiooninõuded vastavad haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määruses nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ kehtestatud nõuetele. Kvalifikatsiooninõuded on täitmata matemaatikaõpetajal, kellel on keskharidus ja pooleli magistriõpingud (3+2) Tallinna Ülikoolis klassiõpetaja õppes, kus tema lisaerialaks on matemaatika; kooli IT-spetsialistil, kes töötab 0,63 ametikohaga ajaloo-, ühiskonna- ja arvutiõpetuse õpetajana ning kellel on rakenduskõrgharidus ärijuhtimise alal; kooli majandusjuhatajal, kes töötab 0,19 ametikohaga tööõpetuse ja kehalise kasvatuse õpetajana ning kellel on rakenduskõrgharidus sotsiaaltöö alal. Kõigi pedagoogidega, kellel on kvalifikatsiooninõuded täitmata, on sõlmitud tähtajalised töölepingud.

- 2.3.3. Puuduvaid pedagooge otsiti enne uut õppeaastat kooli kodulehe ja maakonnalehe kaudu (18.08.2015), mille tulemusena saadi ainult osalise koormusega töötav matemaatikaõpetaja. Rohkem soovijaid ei olnud ning konkursikomisjoni kokku ei kutsutud.
- 2.3.4. Alates 2013. aastast töötab koolis sotsiaalpedagoog, kelleks on kooli vilistlane. Sotsiaalpedagoogil on keskharidus, ta õpib kolmandat aastat Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledžis sotsiaalpedagoogika erialal. Järelevalve ajal on sotsiaalpedagoogil täitmata haridus- ja teadusministri 29.08.2013 määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lg 3 nõutud erialane kõrgharidus või sotsiaalpedagoogi kutse. Direktor on sotsiaalpedagoogiga sõlminud aastase töölepingu. Koolis on koostatud sotsiaalpedagoogi ametijuhend, mis on töölepingu lisa. Soovitav oleks sotsiaalpedagoogi tööülesanded teha kooli avalikuks töökorralduslikuks dokumendiks, et kõik töötajad teaksid, mis on sotsiaalpedagoogi pädevuses ja kuidas toimub koostöö sotsiaalpedagoogiga.
- 2.3.5. Kõik koolis töötavad pedagoogid on vastavalt Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 18 kantud EHISesse.
- 2.3.6. Kooli direktor on vastavalt PGS § 47 lg 3 määranud 04.11.2013 käskkirjaga nr 1-2/4 haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEV-koordineerija*), kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel. HEV koordinaatoriks on kooli sotsiaalpedagoog. HEV-koordinaator teeb koostööd linna psühholoogiga ning Rajaleidja spetsialistidega.
- 2.3.7. PGS § 37 lg 2 alusel tagatakse õpilasele vähemalt eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning selle korraldab direktor.
- Järelevalve käigus selgus, et
- 1) koolis töötab 1,0 ametikohaga ainult sotsiaalpedagoog (p 2.3.4);
 - 2) koolil on hea koostöö Rakvere linna psühholoogiga, kes on koolis osalenud HEV õpilaste ümarlaudadel (alus: protokollid) ning nõustanud õpetajaid. Lisaks linna psühholoogile on kool teinud koostööd ühe väljaspool maakonda töötava psühholoogiga.
 - 3) eripedagoogi teenuse osutamiseks on kool pöördunud Rajaleidja poole. HEV-koordinaatori andmete põhjal oli selleks käesoleval õppeaastal vajadus septembris, mil ühele õpilasele tuli määrata koduõpe.
 - 4) logopeedi teenus tellitakse vajadusel Rajaleidjast, varem maakondlikust nõustamiskeskusest. Viimati kasutati logopeedi abi 16. detsembril 2013. aastal, kui koolis asus õppima õpilane, kellel oli rehabilitatsiooniplaanis ette nähtud logopeedi

teenus. Kool aitab leida logopeedi, kes tuli kooli, mõõtis õpilase keelelist võimekust ning jagas eesti keele õpetajale juhtnööre, kuidas õpilast arendada ja aidata ja hinnata.

2.3.8. Lisaks eelmises punktis nimetatud spetsialistide abile ja nõustamisele on kooli HEV-koordineerija teinud koostööd kahe õpilase pereterapeutidega, kes võtsid kooliga ühendust, kuna nimetud õpilased kuulusid riskirühma, neil oli probleeme koolikohustuse täitmisega ning nendega ja nende perega tegeles psühholoog-pereterapeut.

2.3.9. Koolis on pedagoogide **täienduskoolituste** kaudu püütud toetada õpetajaid nii HEV-õpilastega töötamisel kui ka täiskasvanud õppija arendamisel. Kooli kolmel pedagoogil on täiskasvanute koolitaja kutsetunnistus, lisaks on üks õpetaja läbinud Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis 80-tunnise andragoogika koolituse. Kooli üheksa õpetajat läbis 2014. aastal Tartu Ülikooli Avatud Ülikooli 160-tunnise koolituse „Eripedagoogika: õpiraskustega õpilane koolis“.

2010. aastal läbis üheksa pedagoogi 6-tunnise koolituse „Käitumisraskustega õpilaste õpetamine“.

Kuus õpetajat läbis 2014. aastal 6-tunnise koolituse „E-õppe materjali koostamine täiskasvanud õppijale“. 2012. aastal läbis üheksa õpetajat Juunika koolituse „Täiskasvanud õppija õppimise toetamine“.

E-õppe parendamiseks osaleti rahvusvahelises Nordplus Adult projektis, mille raames pidi rakendama ja arendati e-õpet täiskasvanute õppijale.

Sotsiaalpedagoog on Ristiku Põhikooli juures läbinud 5-tunnise koolituse „Käitumisprobleemid HEV õpilastel. Käitumise tugikava koostamine“.

Eesti Täiskasvanute Gümnaasiumide Õpetajate Ühingu kaudu on õpetajad osalenud erinevatel ainealastel koolitustel.

Tundide külastus näitas, et õpetajad kasutavad HEV õpilaste õpetamisel edukalt erinevaid võtteid õpilaste kaasamiseks, tähelepanu hoidmiseks.

Koolis toimub õpetamine ka ühes liitklassis (7. ja 8. klass), samuti on 10. klassis B1 tasemel õpitavas vene keeles mitmel erineval oskuste tasandil õppivaid õpilasi (algajatest kuni B2 tasemeni). Külastatud tunnis said keelt vähem oskavad õpilased (väiksem grupp) õpetaja tähelepanu teistest vähem. Vestlusest õpetajaga selgus, et mõnes teises tunnis on vastupidi ning keelt vähem oskavate õppijatega tegeletakse ka konsultatsioonitundides.

2.4. Õpilaste arengu ja õppimise toetamine, sh hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted ja tugiteenuste rakendamise kord

2.4.1. Õppekava

- 1) Kooli õppe- ja kasvatustöö, sealhulgas õpilase arengu toetamise ja HEV õpilaste õppekorralduse, aluseks on kooli õppekava. Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 1 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011 määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lg 1 alusel on kool koostanud oma õppekava. Kooli õppekava on kinnitatud direktori käskkirjaga 19.10.2015 nr 1-2/2 ja on kooskõlas eelpool nimetatud määrustega. „Põhikooli riikliku õppekava“ § 24 lg 6 p 5 ütleb, et kooli õppekavas esitatakse õpilase arengu toetamise ja hindamise korraldus. Kooli õppekavas on eraldi peatükis kirjeldatud ainult hindamise korraldus. Õpilase arengu toetamise kohta laiemalt, saab ülevaate kooli õppekavast kui tervikust.
- 2) Õppekavas on fikseeritud, et HEV-koordineerija ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide ja õpetajate vahel ning andekate õpilaste korral kaasatakse koostöösse ka andeka õpilase juhendaja. Järelevalve käigus selgus, et HEV-koordineerija on 2015/2016. õppeaastal koolikohustuslikele õpilaste probleemide lahendamiseks kokku kutsunud nelja õpilase jaoks ümarlaua, kohtunud kahe õpilase pereterapeutiga, viibinud kaks korda Rajaleidjas koosolekul, ühe õpilasega kriminaalhooldaja juures. Koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.
- 3) Õppekavas on sätestatud, et direktori või HEV-koordinaatori otsusel võib koolis haridusliku erivajadusega õpilasele PGS § 48 tulenevast rakendada tugispetsialisti teenust ja individuaalset õppekava.
- 4) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu. Andekusest tulenevat erivajadust järelevalve ajal koolis ei olnud fikseeritud. Küll aga tekkis väga erineva tasemega võõrkeele õppijaid jälgides, et võiks kaaluda ja soovi korral koostada individuaalse õppekava keelt väga hästi valdavatele õpilastele.
- 5) Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel. Direktori ja sotsiaalpedagoogi sõnade kohaselt arutatakse HEV õpilastele rakendatud meetmeid ja nende tulemuslikkust reedestel töökoosolekutel. Protokollitud neid arutelusid ei ole.
- 6) Õppekavast tulenevalt hindab HEV-koordineerija meetmete rakendamise perioodi lõpul koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks: meetme rakendamise lõpetamine; meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud

viisil; meetme vahetamine või muu meetme lisamine; täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti juurde või nõustamiskomisjoni suunamine.

2.4.2. Tugisüsteem

Tugisüsteemi mõiste tuleb koolis välja arengukavast ja on mõeldud eelkõige mittestatsionaarse õppija toetamiseks, kusjuures õppekavas kirjeldatud süsteem (õiendi punkt 2.4.1) on koolikohustusliku HEV- õpilase toetamiseks. Kooli arengukavas esitatud tugisüsteemi skeem näitab, et õpilase toetamiseks rakendatakse nõustamist ja õppe kohendamist. Nõustajatena on nimetatud klassijuhataja, direktor, sotsiaalpedagoog ja huvijuht. Õppe kohendamise all mõeldakse aastaringset vastuvõttu (2015/2016.õppeaastal on pärast õppeaasta algust alustanud mittestatsionaarses õppes õpinguid 46 õpilast), õpiaja valikut; valikaineid; üksikainete õpe (õppes on järelevalve ajal kuus õpilast); digiõpe (e-õppe kursustel õpib 10. klassis kaheksa õpilast); puudub vastuvõtu lävend.

2.4.3. Õppe- ja kasvatustegevus

PGS § 37 lg 1 sätestab, et õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet õpilase vajaduste kohaselt: õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Järelevalve annab kinnitust, et koolis on püütud eelpool nimetatut teostada.

Statsionaarne õpe:

- 1) Tundide külastus näitas, et õpetajad arvestavad õpilaste erinevate õpioskuste ja vajadustega, õpilaste emotsioonidega ja käitumisprobleemidega. Õpilaste tähelepanu saavutatakse vahelduvate tegevustega, olenevalt situatsioonist võimaldatakse õpilasel teha töös mõneminutilise paus.
- 2) Tulenevalt õpilaste varasematest käitumisprobleemidest on kooli statsionaarse õppe õpilaste klasside juhataja püüdnud erinevate meetoditega ning koostöös kolleegidega saavutada olukorda, kus kõik õpilased käiksid koolis ja töötaksid tunnis kaasa. Õpetaja sõnade kohaselt on klassijuhataja leppinud kokku lapsevanemate ja õpilastega, et juhul kui laps puudub põhjuseta, läheb õpetaja talle võimalusel kohe järele ja toob kooli. Vaatamata pingutustele esineb statsionaarses õppes õppijatel koolikohustuse täitmisel probleeme. Oluliselt halvenes koolikohustuse täitmine käitumisprobleemidega õpilaste klassides (kokku 21 õpilast) 2015/2016. õppeaasta III veerandil. Kui I veerandil puudus koolist rohkem kui 20% tundidest neli õpilast, siis II veerandil üheksa õpilast ning III veerandil juba 10 õpilast. HEV-koordinaatori sõnade kohaselt on tekkinud olukord, kus õpilased ja lapsevanemad ignoreerivad klassijuhataja ja tugispetsialisti telefonikõnesid. Kooliskäimine on 9. klassis parem kui 8. klassis. Põhjuseks arvas HEV-koordinaator, et õpimotivatsiooni tõstab see, et kooli lõpetamine on suhteliselt lähedal. Mitmeaastased tähelepanekud koolis näitavad, et kui 7.-8. klassis kooli tulnud õpilastel on suuri probleeme koolikohustuse täitmisel, siis 9. klassis kooliskäimine paraneb. 2015/2016. õppeaastal 8. klassi üheksast õpilastest on koolis esimest aastat kaheksa õpilast. Ühe õppeaastaga harjutakse nii kooliga kui ka kooli rangema korraga.

- 3) Õpilaste koolikohustuse täitmise tagamisel teeb kool (klassijuhataja, HEV-koordinaator) koostööd valdadega, kus õpilased elavad. Ka valla spetsialistide tegevus ja toetus ei taga aga alati õpilase kooli tulemist.
- 4) Õpilaste toetamiseks ja ühtsete nõuete kehtestamiseks kutsub klassijuhataja lapsevanemad kooli kord õppeveerandis. Osavõtuprotsent on keskmiselt 60%.
- 5) Õpetajad on käitumisprobleemidega õpilaste klassis püüdnud saavutada olukorra, kus õpilased panevad oma mobiiltelefonid tunni alguses kõrvale. Järelevalve ajal külastatud tundides õnnestus see osaliselt. Tundides võis näha, kuidas õpetajad sõbralikult, rahulikult ning järjekindlalt nõudsid tunnis kaasatõttamist, kasutasid õpilaste tähelepanu köitmiseks erinevaid meetodeid. Mõni meede kordus mitme õpetaja tunnis. Hiljem selgus, et see tulenes ühiselt koolitusest.
- 6) Õpilastel on klassiruumis oma laud, mille sahtlis nad saavad hoida oma õppevahendeid. Sellest tulenevalt on õpilastel tunniks vajalik alati kättesaadav. Klassijuhataja on pööranud õpilaste tähelepanu õppevahendite sahtli korras hoidmisele. Koduseid ülesandeid antakse õpilastele enamasti sellises mahus ja tunnitöö jätkuna nii, et nad ei pea õpikuid koju kaasa võtma.
- 7) Klassijuhataja jälgib võimalusel käitumisprobleemidega õpilaste klassides tunnis toimuvat õpetajate toa arvutist. Vajadusel aitavad videosalvestused hiljem analüüsida tunnis toimunut, analüüsida väärsti käitumise ja konflikti tekkimise ning arenemise põhjuseid.
- 8) Õpetajate arvamusel on paljud õpilased koolis seetõttu, et nad on jäänud õigel ajal spetsialistide poolt diagnoosimata, millest tulenevalt tekkisid III kooliastmes tõsised õpiraskused, millest omakorda käitumisprobleemid.
- 9) Kooli kahele käitumisprobleemidega õpilaste klassile on kummalegi eraldi koostatud käitumise tugikava. Käitumise tugikavas on esmalt kirjeldatud õppijate õpitegevust ja õpioskust, edasi käitumis- ja suhtlemisoskust, toodud välja põhilised probleemid ja võimalikud rakendatavad meetmed. Tugikava viimases osas on loetletud rakendatavad meetmed (kes, millal ja kus teeb) ning tulemuste hindamine. Käitumise tugikava järgi toimimise eest seisab hea kooli HEV-koordinaator.

Mittestatsionaarses õppes

- 1) „Gümnaasiumi riikliku õppekava“ § 14 lg 1 sätestab, et mittestatsionaarne õpe on täiskasvanud õppijatele suunatud õpe, kus õppetundide kõrval on võrreldes statsionaarse õppega suurem osakaal iseseisval õppimisel. Riiklik õppekava lubab, et juhendatud õppetööd on ühel kursusel vähem kui 35 tundi. Koolis toimub ligikaudu 65% õppes kahe päeval 35-tunniste kursustena õpetaja vahetel juhendamisel. Ülejäänud kursused toimuvad e-õppena, kusjuures tund on tunniplaanis ja õpilasel on võimalus tulla kooli või suhelda õpetajaga sel ajal interneti vahendusel.
- 2) Käesoleval, 2015/2016. õppeaastal on moodustatud 10. klassis õppegrupp, kus õpilased õpivad pool õppeajast e-kursuste kaudu: nädalas on 12 kontaktundi ja 12 e- kursust.
- 3) Kuna rahuloluküsitlusest tuli välja, et õpilastel on probleeme õppematerjalidest arusaamisega, siis valmistas kool ette valikkursuse „Õppima õppimine“, mille eesmärgiks on õppida aega säästvalt õppima, erinevate õpitehnikatega tutvumine,

õppida kasutama internetikeskkonna võimalusi, õppimismotivatsioonide leidmine, arendada jälgimis- ja kuulamisoskusi, jne.

- 4) Õpilastel on võimalik kasutada täiendavalt konsultatsioonitunde. Konsultatsioonide ajad on avalikustatud kooli kodulehel.
- 5) Õppija saab koolis vastavalt õppekavas sätestatud korrale kasutada VÕTA-t (varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine).

2.4.4. Hindamine

- 1) Koolis järgitakse põhimõtet, et õpilaste soovi õppida tuleb toetada kogu aeg ning eriti toetatakse õppimist, mis püüdleb senisest parema tulemuse suunas. Sellest tulenevalt on kooli õppekavas öeldud, et õpetajal puudub volitusnorm sättida ajalisi piirangid õpilase soovile järele vastata või sooritada järeltööd. Samuti puudub õpetajal volitusnorm õpilaste hindamisel arvestada asjaoluga, et hinne on saadud järelevastamise või järeltöö kaudu.
- 2) Kooli õppekavas on „Põhikooli riikliku õppekava“ § 19 lg 3 tulenevalt sätestatud, et kool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas. Kooli õppekavas on seejuures lisatud, et käitumise (hoolsuse) kohta esitatakse informatsioon lähtudes oodatava käitumise kirjeldustest. Tagasisides kirjeldatakse õpilase käitumise (hoolsuse) tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning ettepanekuid edaspidiseks tegevuseks, mis toetavad õpilase käitumise (hoolsuse) kujunemist. On positiivne, et käitumisraskustega õpilaste klassi õpilaste puhul on eesmärgiks käitumise ja hoolsuse tagasisidestamine kirjeldavalt. Õppekavast tulenevalt teavitab kool õpilast ja tema vanemat käitumisest (hoolsusest) elektroonilise õppeinfosüsteemi (e-Kooli) vahendusel. Järelevalve käigus e-Kooli päevikutega tutvumisel selgus, et käesoleval õppeaastal ei ole õpilaste käitumist ja hoolsust õpilasele ja vanemale kirjalikult tagasisidestatud. Kirjeldava tagasiside vorm sätestati õppekavas käesoleval, 2015/2016. õppeaastal. Klassijuhataja sõnul on ta seda teinud igal õppeveerandil toimunud lastevanemate koosolekul. Järelevalve ajal otsustati, et käitumise ja hoolsuse kirjeldus lisatakse õpilase III veerandi tunnistusele tagantjärele.

2.4.5. Individuaalne õppekava (IÕK)

- 1) Koolis on koostatud kuuele õpilasele IÕK: neljale õpilasele, kes on koolikohustuslikus eas ja kes õpivad mittestatsionaarses õppes, nõustamiskomisjoni otsusest tulenevalt; ühele koduõppel olevale õpilasele ja ühele õpilasele käitumisprobleemidega õpilaste klassist.
- 2) Vabariigi Valitsuse 5.08.2004 määruse nr 265 „Eesti Hariduse Infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“ § 28 p 6 alusel on IÕK rakendamine ja koduõppe kantud direktori käskkirjade alusel EHISesse.
- 3) Haridus- ja teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 6 lg 2 kohaselt on õpilasraamatu õpilase leheküljele kantud andmed individuaalse õppekava rakendamise ja koduõppe kohta.

- 4) Haridus- ja teadusministri 25.08.2010 määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 12 lg 7 kohaselt tuleb individuaalse õppekava alusel õppiv õpilane kanda klassipäeviku üldnimekirja vastava märkega. E-koolis spetsiaalset kohta selleks ei ole. Kool on IÕK rakendamise märkinud õppenõukogu otsuste lehele.
- 5) IÕK koostamise eest vastutab koolis HEV-koordinaator

2.4.6. Individuaalse arengu jälgimise kaart

Koolis on kõigile õpilastele, kellega sotsiaalpedagoogil on olnud vajadust eraldi tegeleda, sisse seatud elektroonilised individuaalse vaatluse kaardid. PGS § 48 lg 6 ütleb, et haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, kooli tugispetsialistide soovitused, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab direktor.

Koolis vastutab ametijuhendi kohaselt individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise eest kooli HEV-koordinaator. Vaatluse kaarti on HEV-koordinaator täiendanud vastavalt vajadusele, märkides juurde täienduste kuupäeva. Vähemalt kord õppeaastas lisab HEV-koordinaator vaatluse kaardile õpetajate tähelepanekud.

2.4.7. Õpilasesindus

Koolis on moodustatud õpilasesindus. Õpilasesinduse põhikiri on direktori poolt kinnitatud 27.10.2000 KK nr 4. Õpilasesindus on 2015/2016. õppeaastal 8-liikmeline ja on moodustunud kõikide klasside esindajatest vabatahtlikkuse alusel. Õpilasesinduse juht osaleb õppenõukogu koosolekutel ja kuulub hoolekogu koosseisu. Õpilasesindus on avaldanud arvamust kool arengukavale (29.05.2015 nr 1-11/2) kodukorrale (02.12.2013 nr 1-11/2). Huvijuhi sõnade kohaselt on õpilasesindus igapäevase koolielu korraldamisel ja ettepanekute tegemisel olnud passiivne.

2.4.8. Arenguestlused

PGS § 37 lg 3 sätestab, et õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguestlus, mille põhjal lepatakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides. PGS § 37 lg 5 sätestab, et arenguestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule. Järelevalve käigus selgus:

- 1) Klassijuhatajad on enda sõnade kohaselt arenguestlusi läbi viinud. Dokumentaalset kinnitus selle kohta oli ainult käesoleva õppeaasta 10. klassi juhatajal, kes oli järelevalve ajaks läbi viinud kolme õpilase arenguestlused. Klassijuhatajal on sisse seatud arenguestluste kokkuvõtte lehed kolmeks kooliaastaks, kus iga aasta kohta pannakse kirja eesmärgid ja see, mida õpilane peab enadas muutma või täiustama, et eesmärged saavutada. Enne arenguestlust täidavad õpilased eneseanalüüsilehe. Kui

arenguevestlusele tuleb ka lapsevanem, siis saab temagi enne arenguevestlust abiküsimustiku.

- 2) Kooli arenguevestluse korra kohta ei õnnestunud kinnitamise aega leida, aga kuna see vajab uuendamist, siis koostati järelevalve ajal uus arenguevestluste läbiviimise kord, mis anti arvamuse esitamiseks hoolekogule (08.04.2016 1-6/4) ja õppenõukogule (08.04.2016 nr 1-5/3). Arenguevestluse kord kinnitati direktori 08.04.2016 KK nr 1-2/5

2.4.9. Huvitegevus

Koolis pööratakse tähelepanu huvitegevusele, millest annavad kinnitust nii arengukava, üldtööplaan kui ka see, et koolis töötab 0,5 ametikohaga huvijuht. Kooli õppekavas on öeldud: ühistegevuste kavandamist, läbiviimist ja tulemuslikkuse hindamist korraldab ja koordineerib huvijuht. Kõikidel ühistegevustel on kindlaks määratud projektijuht, kelle ülesanne on koostöös projektirühmaga määratleda ühistegevuse eesmärgid lähtuvalt üldpädevustest. Peale ühistegevuse toimumist viiakse läbi selle tulemuste analüüs lähtuvalt püstitatud eesmärkidest.

Huvijuht koos ühe klassi õpilastega valmistab ette ja korraldab kooli traditsioonilised üritused (kooliaasta avaaktus, rebaste ristmine, õpetajate päev, jõulud, sõbrapäev, Eesti Vabariigi aastapäev, viimane koolikell, lõpuaktus).

Oluline ettevõtmine koolis on täiskasvanud õppija nädal, mille raames juba viiendat korda korraldati vilistlaste õhtu. Üks kord veerandis toimuvad õpetajate eestvedamisel teatri ühiskülastused või õppekäigud, mis toetavad ainevaldkonnaülest pädevuste kujunemist.

III KOKKUVÕTE

Järelevalve eesmärk oli hinnata, kuidas on igale õpilasele loodud arenguks vajalik eakohane, positiivselt mõjuv ning arendav õppe- ja kasvukeskkond ning kuidas toetatakse haridusliku erivajadusega õpilasi.

- 3.1 Rakvere Täiskasvanute Gümnaasium on kool, mis loob õppijatele võimalused õpingute jätkamiseks nii pooleli jäänud põhikoolis kui ka gümnaasiumis. Mittetatsionaarses õppes õppijate arv (ligikaudu 150) ei ole viimastel aastatel oluliselt muutunud. Väljalangevus on viimastel aastatel olnud ligikaudu 30%. Õppekava alusel valmistatakse õppijad ette toimimiseks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmärgi teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, oma kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides ning oma ühiskonna ja looduskeskkonna jätkusuutlikkuse eest vastutava kodanikuna. Õppetöö korraldamisel arvestavad õpetajad õpilaste vanusega, individuaalsusega, eelteadmistega. Õppekava hindamisjuhendi sätteid aitavad kaasa õpilaste õpimotivatsiooni hoidmisele või tekitamisele.

- 3.2 Mittestatsionaarses õppes õppijatest on püsivad töökohustused kolmandikul. Osa õpilastest on asunud kooli õppima pärast statsionaarse õppe katkestamist ja ole tööl käinud ega ei käi tööl ka õppimise kõrvalt. Sageli esineb neil õpilastel õpiraskusi, nende iseseisva õppimise tulemuslikkus on väike. Sellest tulenevalt toetatakse õpilasi paindliku õppekorraldusega; klassijuhataja, sotsiaalpedagoogi ja õpetajate nõustamisega; valikkursusega „Õppima õppimine“. Täielikult ei ole ära kasutatud võimalus toetada õpilasi läbi arenguestluste.
- 3.3 Põhikooli III astmes on moodustatud käitumisprobleemidega õpilaste klassid, kus HEV-õpilastele on loodud turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab nende õpihimu, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Kahes klassis õpib õpilasi nii linnast kui ka maakonnast. Kindlad reeglid ning nende täitmise järjekindel nõudmine aitavad õpilastel täita koolikohustust ning lõpetada põhikool. Õpetajad teevad koostööd õpilaste individuaalsuse väljaselgitamisel ja selle arvestamisel. Järjekindlalt tuleb tegeleda koolikohustuse täitmisega, sest õpilaste arv, kellel on õppeveerandis põhjuseta puudumisi rohkem kui 20%, on õppeaasta jooksul kasvanud. Parendada saab õpetajate ja klassijuhatajate kasvatustöö dokumenteerimist (arenguestlused, individuaalse õppekava sätete kajastumine töökavades).
- 3.4 Kooli õppe- ja kasvatustöö juhtimisel, korraldamisel ja dokumenteerimisel on lähtutud õigusaktidest. Parendamist vajab püstitatud eesmärkidest lähtuv tegevuste ja tulemuste hindamine. Tulenevalt õppe- ja kasvatustegevusest saab õppekavas täiendada õppe- ja kasvatustöö korralduse, õpilaste arengu toetamise analüüsimise ja haridusliku erivajadusega õpilaste õppe tulemuslikkuse hindamise kirjeldust. Käitumisprobleemidega õpilaste klassidest tulenevalt võib lisada mõned sätted kooli kodukorda.

IV ETTEPANEKUD

Kooli direktorile

- 4.1. Õppeaasta planeerimisel (üldtööplaani) sõnastada arengukavast lähtuvalt konkreetsed ülesanded ja eesmärgid. Õppeaasta lõpus õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõtete tegemisel analüüsida püstitatud eesmärkide ja ülesannete täitmist.
- 4.2. Õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimiseks, hindamiseks ja edasiste plaanide koostamiseks toimuvad koosolekud protokollida.
- 4.3. Tagada arenguestluste korraldamine kõigi õpilastega ja kindlustada arenguestluste dokumenteerimine vastavalt andmekaitseadusele.
- 4.4. Kodukorras kirjeldada täpsemalt esemete kasutamise viisid, mis toovad kaasa esemete hoiule võtmise kooli poolt (PGS § 58 lg 3 p 6); kooli hoiule antud esemete hoiustamise ja tagastamise tingimused (PGS § 58 lg 5) ning tugi- ja mõjutusmeetmeterakendamisest teavitamise kord (PGS § 58 lg 9) ning hindamisest teavitamise kord (PGS § 29 lg 4).

- 4.5. Täiendada õppekava õpilaste arengu toetamise ja hindamise osas.
- 4.6. Vajadusel koostada individuaalsed õppekavad aines tugevamatele õpilastele.
- 4.7. Võtta kasutusele meetmed, et parandada statsionaarses õppes õppijate koolikohustuse täitmist.

Kooli pidajale

- 4.8. Viia kooli põhimäärusesse sisse parandused ja täiendused, mis täpsustaksid kooli tegutsemise vormi, õpilase arengut toetavad tegevused ja õppekavavälised tegevused.

V ETTEKIRJUTUSED

Kooli direktorile

- 5.1. Täita sotsiaalpedagoogi ametikoht haridus- ja teadusministri määruses „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikes 3 kehtestatud tingimustele vastava spetsialistiga. Tähtaeg 1. september 2016.a

Maaja Valter

Lääne-Viru Maavalitsuse

haridus- ja sotsiaalosakonna inspektor